

آئین نامه شماره : ۴۶۳۷۸ / ۳۹۴۹ / ۲۰۰

تاریخ : ۱۸ / ۰۳ / ۱۳۹۵

موضوع : آئین نامه اجرایی موضوع تبصره ۳ ماده ۱۶۹
اصلاحی مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۳۱ قانون مالیاتهای مستقیم

وزیر امور اقتصادی و دارایی به پیشنهاد شماره ۳۱۹۳/۲۰۰ مورخ ۱۳۹۵/۰۳/۰۱ سازمان امور مالیاتی کشور و به استناد تبصره ۳ ماده ۱۶۹ قانون مالیات-های مستقیم اصلاحی مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۳۱ آئین نامه اجرایی این ماده را به شرح زیر تصویب نمود :

آئین نامه اجرائی موضوع تبصره ۳ ماده ۱۶۹ قانون مالیات های مستقیم
اصلاحی مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۳۱

فصل اول : تعاریف

ماده ۱ - در این آئین-نامه، اصطلاحات در معانی مشروح زیر به کار می روند :

الف - سازمان : سازمان امور مالیاتی کشور.

ب - قانون : قانون مالیات های مستقیم مصوب سال ۱۳۶۶ و اصلاحیه های بعدی آن.

ج - اشخاص حقوقی : کلیه اشخاصی که به موجب قوانین و مقررات مربوط به عنوان شخص حقوقی شناخته می شوند. دستگاه های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری از نظر مقررات این آئین نامه شخص حقوقی محسوب می شوند.

د - صاحبان مشاغل : کلیه اشخاص حقیقی مشمول فصل چهارم باب سوم مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان قانون.

ه - شماره اقتصادی : شماره منحصر به فردی است که توسط سازمان امور مالیاتی کشور، حسب مورد به اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل اختصاص داده می شود.

و - سامانه ثبت نام : سامانه الکترونیکی است که برای ثبت نام مودیان مالیاتی توسط سازمان ایجاد می شود.

ز - سامانه معاملات : سامانه الکترونیکی است که به منظور انجام تکالیف مقرر توسط اشخاص مشمول برای ارسال فهرست معاملات در اجرای این آئین نامه توسط سازمان ایجاد می شود.

ح - معاملات : هر گونه فعالیت اعم از تجاری و غیر تجاری است که منجر به خرید کالا و خدمات و دارایی یا تحصیل درآمد در ازای فروش کالا و دارایی یا ارائه خدمت برای اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع قانون می شود.

ط - فهرست معاملات : گزارشی است حاوی اقلام اطلاعات مربوط به خرید و فروش کالا و خدمت.

ی - صورتحساب : مطابق فرم-های تعریف شده در آئین نامه اجرائی ماده ۹۵ قانون می باشد.

ک - ثبت نام : ثبت اطلاعات هویتی، مکانی و مجوز های فعالیت مودیان در سامانه به منظور صدور شماره اقتصادی.

ل - مصرف کننده نهائی : شخص حقیقی است که کالا و خدمات را متناسب با نیاز خود برای مصارف شخصی خریداری کند و از آن برای عرضه کالاها و خدمات به دیگران استفاده ننماید.

م - شناسه مشارکت مدنی : شماره شناسایی است که توسط سازمان برای صاحبان مشاغل (اشخاص حقیقی) که به صورت مشارکت مدنی اداره می شوند، تخصیص داده می شود.

ن - کارت اقتصادی : کارتی است حداقل شامل نام مودی و شماره اقتصادی وی که از طرف سازمان صادر و حسب مورد در اختیار اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل قرار داده می شود.

س - شماره اختصاصی اشخاص خارجی : شماره منحصر به فردی است که طبق مقررات موضوعه به اتباع خارجی تخصیص داده می شود.

فصل دوم : ثبت نام در نظام مالیاتی

ماده ۲ - اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع قانون مکلفند با رعایت ضوابط و مقررات این آئین نامه و به ترتیبی که سازمان اعلام می نماید، نسبت به ثبت نام در نظام مالیاتی کشور اقدام نمایند.

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان

تبصره ۱ - فراخوان های قبلی ثبت نام سازمان که تا پایان سال ۱۳۹۴ انجام شده است، کماکان معتبر می باشد.

تبصره ۲ - در موارد ثبت شخص حقوقی و یا ایجاد یک نوع فعالیت توسط شخص حقیقی با صدور مجوز فعالیت از سوی مرجع ذی ربط، سازمان موظف است، در اجرای مقررات ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات های مستقیم با دریافت اطلاعات لازم از مرجع ثبت یا صدور مجوز فعالیت حسب مورد

(به صورت برخط یا غیر برخط) نسبت به ثبت نام مودی در نظام مالیاتی اقدام و نتیجه را به نحو مقتضی (از جمله مکاتبه، ارسال پیامک یا از طریق کارپوشه سامانه مودیان حسب مورد) به مودی اعلام نماید. در این گونه موارد در صورت نیاز به ثبت اطلاعات تکمیلی، مودی مکلف است با اعلام سازمان، با مراجعه به سامانه ثبت نام مودیان، نسبت به تکمیل اطلاعات ثبت نام اقدام نماید.

ماده ۳ - صاحبان مشاغل برای هر واحد شغلی یا برای هر محل، به صورت جداگانه در نظام مالیاتی ثبت نام می شوند.

تبصره ۱ - چنانچه صاحبان مشاغل موضوع این آئین نامه بر اساس مجوز صادره از طرف مراجع ذی صلاح، بیش از یک محل فعالیت برای همان مجوز داشته باشند، برای تمامی این محل ها فقط یک ثبت نام صورت خواهد گرفت و بنابر اعلام مودی (ضمن اعلام مشخصات کامل تمام محل های فعالیت) یکی از این محل ها، به عنوان محل اصلی فعالیت مشخص و سایر محل ها به عنوان شعبه منظور خواهد شد. در صورت عدم انتخاب مودی، تعیین محل اصلی فعالیت به تشخیص سازمان خواهد بود.

تبصره ۲ - چنانچه صاحبان مشاغل موضوع این آئین نامه در یک محل بیش از یک فعالیت شغلی داشته باشند، مکلف به یک ثبت نام برای کلیه فعالیت های شغلی محل مذکور می باشند.

تبصره ۳ - در مورد کارگاه ها و واحدهای تولیدی که نوع فعالیت آنان ایجاد دفتر یا فروشگاه در یک یا چند محل دیگر را اقتضا می نماید، مودی می تواند برای کلیه محل های مذکور یک ثبت نام به آن نشانی که به عنوان محل اصلی فعالیت اعلام می نماید، انجام و یک فقره اظهار نامه برای کلیه درآمدهای حاصل از فعالیت های خود تسلیم نماید. در این صورت برای مودی مزبور یک پرونده به همان نشانی که اعلام می نماید تشکیل می شود.

ماده ۴ - مشاغلی که به صورت مشارکت مدنی اعم از قهری یا اختیاری اداره می شوند، به عنوان یک مودی در نظام مالیاتی ثبت نام خواهند شد. صاحبان مشاغل مذکور مکلفند در زمان ثبت نام یا تکمیل اطلاعات ثبت نام، اطلاعات مورد نیاز کلیه شرکاء و نسبت سهم هر شریک را اعلام نمایند.

ماده ۵ - مشمولین ثبت نام مکلفند هرگونه تغییرات از جمله، انحلال، تعطیلی فعالیت (دائم یا موقت (تعلیق)) تغییر نام، تغییر شغل، تغییر نشانی، تبدیل فعالیت انفرادی به مشارکتی و یا بالعکس، تغییر شرکا (اختیار یا قهری) و یا سایر موارد را حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ انجام یا وقوع تغییرات به سازمان اعلام نمایند.

ماده ۶ - در مورد اشخاص حقوقی (به استثنای اشخاص موضوع ماده ۲ قانون) شناسه ملی بعنوان شماره اقتصادی آنها محسوب می شود. برای اشخاص موضوع ماده ۲ قانون و صاحبان مشاغل، سازمان موظف است پس از ثبت نام برای آنها شماره اقتصادی بر مبنای شناسه یا شماره ملی آنها صادر و ابلاغ نماید.

ماده ۷ - مادامی که برای اشخاص موضوع ماده ۲ قانون و صاحبان مشاغل شماره اقتصادی جدید صادر نشده است، حسب مورد از شناسه ملی، شماره ملی، شناسه مشارکت مدنی و شماره اختصاصی اشخاص خارجی استفاده نمایند.

فصل سوم : نحوه صدور صورتحساب و استفاده از شماره اقتصادی

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان
ماده ۸ - اشخاص حقوقی- و صاحبان مشاغل موضوع قانون مکلفند برای فروش کالا و عرضه خدمات خود صورتحساب صادر و شماره اقتصادی خود و خریدار را بر روی صورتحساب ها، قراردادها و سایر اسناد مشابه درج نمایند.

تبصره ۱ - چنانچه خریدار کالا، خدمت و یا دارایی مکلف به ثبت نام در نظام مالیاتی نباشد و یا از جمله اشخاص حقیقی مصرف کننده نهایی و یا اشخاص

حقیقی موضوع ماده ۸۱ قانون (فعالیت‌های کشاورزی، دامپروری، دامداری، پرورش ماهی و زنبور عسل و پرورش طیور، صیادی و ماهیگیری، نوغان داری، احیای مراتع و جنگل‌ها، باغات اشجار از هر قبیل و نخیلات) باشد، الزامی به درج شماره اقتصادی خریدار در صورت حساب صادره نخواهد بود.

تبصره ۲ - مودیانی که از صورت حساب نوع اول، دوم و سوم موضوع ماده ۸ آئین نامه شماره ۲۳۰۷۶۱ مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۰۴ و اصلاحی شماره ۵۰۹۶۷/م مورخ ۱۳۹۶/۰۲/۱۲ ماده ۹۵ قانون برای فروش کالا یا ارائه خدمات خود به مصرف-کننده نهایی استفاده می نمایند، می توانند اطلاعات این قبیل صورت حساب ها را به صورت مجموع ارسال نمایند. (۱)

فصل چهارم : تکالیف مودیان در خصوص ارسال فهرست معاملات

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان

ماده ۹ - اشخاص زیر مشمول ارسال فهرست معاملات می باشند :

الف - کلیه اشخاص حقوقی؛

ب - صاحبان مشاغلی که حسب نوع و یا حجم فعالیت جزو گروه اول موضوع ماده ۲ آئین نامه اجرایی ماده ۹۵ قانون محسوب می شوند؛

ج - صاحبان مشاغل مشمول اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده؛

تبصره - اشخاص موضوع این ماده با پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی قابل تغییر خواهند بود.

ماده ۱۰ - اشخاص مشمول ماده ۹ این آئین نامه مکلفند فهرست معاملات خود را مطابق اقلام اطلاعاتی مندرج در سامانه معاملات تهیه و ارسال نمایند. فهرست معاملات حداکثر در مقاطع سه ماهه (فصلی) تهیه و تا یک ماه و نیم پس از پایان هر فصل به صورت الکترونیکی از طریق درگاه اینترنتی سازمان برای سامانه معاملات ارسال و یا به صورت لوح فشرده در قالب اطلاعات درخواستی سازمان به اداره امور مالیاتی ارائه شود. چنانچه انتهای سال مالی اشخاص حقوقی در خلال یکی از فصول سال شمسی باشد، این اشخاص مکلفند برای آن فصل دو فهرست معامله تنظیم و ارسال نمایند. به نحوی که از ابتدای فصل تا پایان سال مالی خود یک فهرست معامله و همچنین از ابتدای سال مالی تا پایان آن فصل نیز یک فهرست معاملات دیگر ارسال نمایند.

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان

تبصره ۱ - سازمان می تواند تمام یا برخی از اشخاص مشمول را مکلف نمایند که فهرست معاملات خود را به تفکیک هر صورت حساب، از طریق درگاه اینترنتی سازمان برای سامانه معاملات ارسال نمایند.

تبصره ۲ - چنانچه معاملات انجام شده به صورت ارزی صورت پذیرفته باشد، باید مبالغ ارزی، نوع ارز، نرخ برابری ارز (نرخ ارز مورد معامله) و معادل ریالی معامله انجام شده در صورتحساب ها و اسناد درآمدی صادره و همچنین در فهرست معاملات ارسالی، قید شود.

تبصره ۳ - سازمان می تواند حسب ضرورت جهت تسهیل در ارسال فهرست معاملات و مطابق با ماهیت اطلاعات، با موافقت وزیر امور اقتصادی و دارایی بازه زمانی دریافت اطلاعات را افزایش و یا روش دریافت اطلاعات را تغییر دهد.

ماده ۱۱ - مشمولین ارسال فهرست معاملات در موارد خرید کالا، خدمت و یا دارایی از اشخاص حقیقی موضوع ماده ۸۱ قانون (فعالیت های کشاورزی، دامپروری، دامداری، پرورش ماهی و زنبور عسل و پرورش طیور، صیادی و ماهیگیری، نوغان داری، احیای مراتع و جنگلها، باغات اشجار از هر قبیل و نخیلات) و یا از اشخاصی که مکلف به ثبت نام در نظام مالیاتی نیستند، الزامی به درج شماره اقتصادی فروشنده در فهرست معاملات ارسالی نخواهند داشت و می توانند این گونه خریده ها را به صورت مجموع اعلام نمایند.

ماده ۱۲ - ارسال اطلاعات واردات و صادرات کالا و خدمات می باید با درج شماره کوتاژ اظهارنامه گمرکی و کد گمرک ترخیص کننده و شماره اختصاصی اشخاص خارجی حسب مورد صورت پذیرد.

فصل پنجم : موارد عدم شمول ارسال فهرست معاملات

ماده ۱۳ - موارد زیر مشمول ارسال فهرست معاملات نمی باشند :

خرید و فروش و سود و کارمزد اوراق بهادار;

خرید و فروش سهام و سهم شرکت و حق تقدم سهام یا سهم شرکت;

سود و کارمزد و جریمه های بانک ها، صندوق تعاون، صندوق های حمایت از توسعه بخش کشاورزی، موسسات اعتباری غیربانکی مجاز و صندوق های قرض الحسنه;

سود سهام و سهم شرکت؛ مرجع آموزش حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان

حق عضویت اعضاء مجامع حرفه ای، احزاب و انجمن ها وتشکل های غیردولتی دارای مجوز از مراجع ذی صلاح;

کمک ها، جوایز و هدایای بلاعوض;

مبالغی که تحت عناوین جریمه یا خسارت، انواع عوارض و مالیات (به استثناء مالیات و عوارض قانون مالیات بر ارزش افزوده) حق ثبت، حق تمبر، حقوق گمرکی و موارد مشابه، به دستگاه های اجرائی پرداخت می گردد;

حقوق و دستمزد پرداختی موضوع فصل سوم از باب سوم قانون مالیات-های مستقیم;

وجوه پرداختی بابت حق نگهداری (شارژ) ساختمان محل فعالیت و آبونمان های پرداختی.

فصل ششم - سایر مقررات

ماده ۱۴ - در خصوص معاملاتی که (اعم از خرید یا فروش کالا یا خدمت) تا میزان ۵٪ حد نصاب معاملات کوچک موضوع تبصره ۱ ماده ۳ قانون برگزاری مناقصات می باشند، مشمولین ماده ۹ می توانند فهرست معاملات مذکور را به صورت مجموع ارسال نمایند. (۲)

ماده ۱۵ - فرآیند ارسال و دریافت اطلاعات معاملاتی که محرمانه می-باشد، متناسب با وضعیت ارسال کننده و ماهیت اطلاعات، با هماهنگی دستگاه اجرایی ذیربط و موافقت سازمان تعیین خواهد شد.

ماده ۱۶ - اشخاصی که در چارچوب آئین نامه موضوع تبصره ۵ ماده ۱۶۹ مکرر قانون نسبت به ارسال اطلاعات معاملات اقدام می نمایند، ارسال مجدد همان اطلاعات در راستای مندرجات این آئین نامه یا دستورالعمل های مرتبط ضرورت ندارد.

ماده ۱۷ - در موارد ذیل شماره اقتصادی باطل می گردد :

فوت اشخاص حقیقی؛

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان

اعلام اشخاص حقیقی مبنی بر خاتمه فعالیت اقتصادی؛

انحلال اشخاص حقوقی ثبت شده پس از اتمام عملیات تصفیه و اعلام ختم تصفیه و سایر اشخاص حقوقی پس از لغو مجوز فعالیت؛

صدور حکم مراجع قضایی مبنی بر ابطال شماره اقتصادی.

ماده ۱۸ - عدم انجام تکالیف مقرر در این آئین نامه و دستورالعمل-های مرتبط
مشمول جرائم مقرر در قانون می باشد. این حکم مانع اجرای دیگر قوانین
موضوعه نخواهد بود.

فصل هفتم : جرائم

ماده ۱۹ - عدم انجام هر یک از تکالیف مقرر در ماده ۱۶۹ قانون مشمول
جریمه-های مقرر در ماده مذکور به شرح زیر می باشد. جرائم مذکور با رعایت
مهلت مقرر در ماده ۱۵۷ قانون قابل مطالبه خواهد بود.

حسابدانا

مرجع آموزشی حسابداران؛ واحد مالی کارفرمایان

ردیف	شرح تخلف	نرخ جریمه	ماخذ محاسبه جریمه
۱	عدم صدور صورتحساب فروش کالا یا ارائه خدمت	۲٪	مبلغ مورد معامله
۲	عدم درج شماره اقتصادی خود	۲٪	مبلغ مورد معامله
۳	عدم درج شماره اقتصادی طرف معامله	۲٪	مبلغ مورد معامله
۴	استفاده از شماره اقتصادی خود برای معاملات دیگران	۲٪	مبلغ مورد معامله
۵	استفاده از شماره اقتصادی دیگران برای معاملات خود	۲٪	مبلغ مورد معامله
۶	عدم ارائه فهرست معاملات انجام شده به سازمان طبق روش های تعیین شده	۱٪	مبلغ معاملاتی که فهرست آنها ارائه نشده است

تبصره - در صورت انجام تخلفات موضوع ردیف های یک الی سه جدول فوق
الذکر در هر معامله، جریمه قابل محاسبه و مطالبه حداکثر معادل ۲٪ مبلغ
همان معامله خواهد بود. این آئین نامه در اجرای تبصره ۳ ماده ۱۶۹ قانون
مالیات های مستقیم مصوب ۱۳۹۴/۰۴/۳۱ به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی
کشور در هفت فصل و ۱۹ ماده و ۱۱ تبصره تصویب و مقررات آن از ۱۳۹۵/۰۱/۰۱

لازم الاجرا می باشد. نحوه ارسال فهرست معاملات توسط اشخاص موضوع این آئین نامه برای کلیه فصول سال ۱۳۹۵ کماکان مطابق مقررات و دستورالعمل های قبلی صادره توسط سازمان امور مالیاتی کشور خواهد بود. (۳)

علی طیب نیا

وزیر امور اقتصادی و دارایی

۱ - بر اساس پیشنهاد شماره ۶۴۸۴ / ۲۰۰ مورخ ۰۱ / ۰۵ / ۱۳۹۶ سازمان امور مالیاتی کشور و موافقت وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی طی نامه شماره ۹۰۸۱۰ مورخ ۱۱ / ۰۵ / ۱۳۹۶ تبصره ماده ۸ به تبصره ۱ تغییر و یک تبصره به ماده ۸ آئین نامه مذکور الحاق گردید که طی دستورالعمل شماره ۵۱۳ / ۹۶ / ۲۰۰ مورخ ۱۱ / ۰۵ / ۱۳۹۶ ابلاغ گردید.

۲ - بر اساس پیشنهاد شماره ۶۴۸۴ / ۲۰۰ مورخ ۰۱ / ۰۵ / ۱۳۹۶ سازمان امور مالیاتی کشور و موافقت وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی طی نامه شماره ۹۰۸۱۰ مورخ ۱۱ / ۰۵ / ۱۳۹۶، متن فوق جایگزین متن قبلی ماده ۱۴ آئین نامه تبصره ۳ ماده ۱۶۹ شد که طی دستورالعمل شماره ۵۱۳ / ۹۶ / ۲۰۰ مورخ ۱۱ / ۰۵ / ۱۳۹۶ ابلاغ شد.

۳ - بر اساس پیشنهاد شماره ۱۷۷۱۰ / ۲۰۰ مورخ ۰۴ / ۱۱ / ۱۳۹۵ سازمان امور مالیاتی کشور و موافقت وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی طی نامه شماره ۲۱۳۳۵۵ مورخ ۱۱ / ۱۱ / ۱۳۹۵، قسمت اخیر آئین نامه اجرایی موضوع تبصره ۳ ماده ۱۶۹ قانون مالیاتهای مستقیم اصلاحی ۳۱ / ۰۴ / ۱۳۹۴ به شرح فوق اصلاح شد که طی بخشنامه ۸۶ / ۹۵ / ۲۰۰ مورخ ۱۳ / ۱۱ / ۱۳۹۵ ابلاغ گردید.